

"נקודה טובה מאס ישראלי" מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גליון מספר 31 שנת תש"ף גליון "במדבר" - כט' אייר תש"ף, 23 למאי 2020)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "במדבר" - שנה טובה לדוד גבור

במהלך תחרויות האיש החזק ביותר בישראל, מתמודדים המתחרים ביניהם על הנפת חביות בירה, הפיכת צמיגים, הנפת כדורי בטון, משיכת משאית ועוד. בשנת 2010 למשל, ערכה יבואנית איסוזו בישראל תחרות של משיכת משאית במשקל 10 טונות למרחק של 30 מטר...

האם "אנשי ברזל" אלה, זכאים גם לתואר גיבור!?

היהדות שומרת את התואר גיבור, **לגבורת הנפש**, כדברי חז"ל במסכת אבות: **"אִיזְהוּ גִבּוֹר!?"** **הַכּוֹבֵשׁ אֶת יָצְרוֹ** (ד, א). אדם בעל משמעת פנימית המסוגל לגלות איפוק, הוא הוא הגיבור האמיתי.

על כך אמר שלמה המלך החכם מכל אדם: **"טוֹב אֶךְךָ אֶפְיִם (בעל סבלנות), מִגִּבּוֹר (בגופו). וּמְשַׁל בְּרוּחוֹ (הכובש את יצרו), מִלְכָּד עֵיר (מכובש ערים)"**, (משלי טז, לב).

מידת הגבורה, היא הנותנת לנו את תעצומות הנפש **"להתגבר על..."**. לצאת מהמיטה מוקדם בבוקר. לוותר ולהקריב כשצריך, ומאידך לפעמים להתעקש ולעמוד על שלך ולעמוד נגד הזרם,

בשבוע השני לספירת העומר (נכון, התאריך כבר עבר...). - ימי ההכנה הרוחנית לקראת מתן תורה, אנו עובדים על **מידת הגבורה**. מידה שמשמעותה גם: **ביקורתיות, משמעת פנימית ויכולת ריסון, בצד דין, משפט ושאִיפה לצדק**. מידה בעזרתה אנו מבקרים - "עושים ביקורת" על מעשינו ומשליטים את השכל על הרגש. וגם, עושים ביקורת על מעשיהם של האחרים.

שימוש שגוי במידה הזאת (הקפדה יתירה), יכול לגרום לאדם ולסביבתו סבל ונזק רב כגון: עקשנות, קשיחות, קנאות, מתח, כעס, "דקדקנות יתר" (נוקדנות) - היטפלות לפרטים קטנים וחסרי חשיבות ועוד.

אכן, לא בִּקְדֵי אמרו חז"ל שראוי לאדם, לציבור ואף לבית המשפט, לנהוג **לפנים משורת הדין** (בבא מציעא ל, ע"ב). "לרכך" את מידת הדין ולעשות פשרות וויתורים.

את **הקלקולים** האפשריים במידת הגבורה, מתקנות ומאזנות המידות האחרות, כפי שראינו במאמרינו הקודמים.

1. הביקורת שלנו צריכה להיות ביקורת חיובית, בונה ומעצימה. ביקורת מאהבה ("חסד שבגבורה") מתוך רחמנות ועין טובה ("תפארת שבגבורה") ולא מתוך כעס, בוז, שמחה לאיד, או שינאה ח"ו.

2. את הביקורת שלנו, נעביר מתוך ענווה ("הוד שבגבורה") ולא מתוך התנשאות.

3. ביקורת מתמשכת ("נצח שבגבורה") ובונה, מתוך קשר אישי רצוף. וביקורת מתוך שותפות ("יסוד שבגבורה").

"נקודה טובה מאסצ' ישראל" מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

4. ביקורת שנועדה לא לשבור את השני, אלא להעצים אותו, לתת לו בטחון עצמי, ערך עצמי והערכה עצמית ("מלכות שבגבורה").

והדברים נכונים לא רק בביקורת כלפי חוץ, אלא גם בביקורת של חשבון נפש פנימי, שנועדה לבנות ולשפר ולא "לשבור".

מעשה בצדיק הירושלמי הידוע הרב אריה לוי, שהיה מורה בתלמוד תורה "עץ חיים" בירושלים.

אחד התלמידים ביקש מנה נוספת (שלישית...) של פודינג וכשהתבקש לחכות עד שכולם יקבלו מנה שניה, הפך זה בכעסו את הסיר וברח. פחדתי מתגובתו של הרב ולכן נשארתי כמה ימים בבית, מספר התלמיד. כשחזרתי, הייתי במתח רב וחכיכתי לעונש שעוד יגיע. באחד הימים קרא לי ר' אריה לחדרו ובחיוך אמר לי, שמעתי שאתה אוהב את זה והושיט לי מנה של פודינג.

לימים הפך התלמיד למחנך ידוע - הרב אברהם בהרן, שהקים וניהל אולפנא לבנות. המעשה הזה, הוא שגרם לי לרצות להיות מחנך, אמר הרב בהרן באחד הראיונות.

ללמדך, שלפעמים ביקורת מרומזת מתוך חיוך וליטוף, כוחה גדול יותר מגערות והטפות הנאמרות פנים חמורי סבר.

מאמר זה חותם את עיסוקנו בנושא עבודת הנפש ותיקון המידות לקראת חג השבועות. אולם נושא זה זמנו יפה בכל יום וגדולי ישראל עסקו בו רבות ובהם התנאים ב"מסכת אבות", הרמב"ם ב"שמונה פרקים" המהר"ל בספרו "נתיבות עולם", הרמח"ל ב"מסילת ישרים", הראי"ה קוק ב"מוסר אביך" וב"מידות הראי"ה" וזו רק רשימה חלקית.

ומן המידות אל עולם המעשה.

אחת המצוות הכלליות בתורה היא: "וְעֲשִׂיתָ הַיָּשָׁר וְהַטוֹב" (דברים ו, יח). מאחר והתורה אינה יכולה לצוות מראש מה ראוי לכל אדם לעשות, בכל דור ובכל מצב, בפרט כאשר הדעות והגישות משתנות מדור לדור, הוסיפה התורה ציווי כללי שנועד "לסגור" את כל ה"פרצות" ולתת מענה לכל מה שלא מוגדר באופן פרטני. ציווי האומר - תהיה בן אדם ותתנהג באופן יָשָׁר וְטוֹב עם בני האדם (מגיד משנה הלכות שכנים, פרק יד).

רק אדם שיש לו מידות טובות, ירגיש את חברו, ידע מהי הדרך הטובה ויהיה מסוגל גם לוותר לאחר, כדי לעשות יָשָׁר וְטוֹב.

"איזהו גבור? הכובש את יצרו".

מרכת שמת טובה, אשה רוח

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה, ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפך בין חבריך.**